

Največji slovenski dnevnik v Združenih državah
Velja za vse leto \$6.00
Za pol leta \$3.00
Za New York celo leto \$7.00
Za inozemstvo celo leto \$7.00

GLAS NARODA

Lišči slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the PostOffice at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

NEW YORK, TUESDAY, MARCH 20, 1928. — TOREK, 20. MARCA 1928.

TELEFON: CORTLANDT 2876

VOLUME XXXVI. — LETNIK XXXVI

Kako končati premogarske stavke.

RAZNI PREDLOGI ZA ODPRAVO SPOROV V PREMOG. INDUSTRIJI

Predsednik Bertha Consumers Company je stavil senatorjem svoja priporočila. — On zahteva zvezni svet. — Želi tudi mezdno konferenco in spojitev, kjer bi bile primerne. — Kaj predlagajo socialisti.

PITTSBURGH, Pa., 19. marca. — Ustanovljene zvezne premogarske komisije, konsolidiranje bituminoznih rovskih interesov in mezdno konferenco, potom katere bi se preprečilo "trošljive stavke", — so bila priporočila, vsebovana v pismu, katero je poslal senatnemu komiteju za meddržavo trgovino John H. Jones, predsednik Bertha Consumers Cola Company. Komitej bo danes obnovil svoja zasedanja.

Jones, ki je pričal pred komitejem tekom preiskave razmer v premogovni industriji, je rekel v svojem pismu, da je stavil te predloge v upanju, da bi tvorili temelje za uravnavo zagate, v kateri se nahajajo tako delodajalci kot premogarji. — Pisno je bilo napisano, — je rekел, — ker nisem prepričan, če sem se čisto jasno izrazil, ko sem pričal pred komitejem.

On predлага, naj imenuje predsednik zvezno premogovno komisijo, ki naj ima nadzorstvo nad premogovno industrijo, slično oni, katero izvaja meddržavna trgovska komisija. Premogovnim družbam pod tem načrtom, naj bi bilo dovoljeno združiti se, "kadarkoli bi bilo v javnem interesu storiti to brez strahu spora." Dovoljeno naj bi bilo tudi ustanoviti prodajne agentre in te agenture, naj bi stale pod nadzorstvom premogovnih kompanij, ki bi pazile na to, da je javnost zavarovana.

V priporočilu za mezdno konferenco je M. r. Jones predlagal, naj sklice meddržavni trgovski komitej reprezentativne načelnike premogovnih kompanij in zastopnike premogarjev iz Indiante, Illinoisa, West Virginije, Virginije, Kentuckyja, Pensylvanijske in Ohija v namenu, da se izdela dogovor ter uveljavlji načrt, da se prepreči "potratne stavke, ki so bile tako usodepolne za vse prizadete."

Nacionalizacijo bituminoznih premogarskih rokov je zahtevala včeraj socialistična stranka iz New Yorka v pismu, katero je poslal Thomas Norman, načelnik publicitetnega komiteja, senatorju Goodingu, predsedniku senatnega komiteja, ki preiskuje premogarsko stavko. V pismu Mr. Thomasa se glasi med drugim:

— Mi smo zadovoljni, da je vaš komitej objavil bestjalne razmere, v katerih so bili prisiljeni živeti pogumni moški, ženske in otroci v stavkarskem ozemlju. Zelo pa smo bili vznemirjeni od izjavljenja vaše komisije, da predloži kake konstruktivne predloge.

Premog je naravni vir, ki bi moral po vseh razmislekih teoretične pravice pripadati družbi v splošnem. Edini izgovor za privatno lastninstvo je ta, da ustvarja uspešnost in da je pod tekmovalnimi razmerami javnost zavarovana. Ravno nasprotoma pa se dogaja z mehkim premogom. Ta industrija je gorostasno razvita.

Radi nas samih in naših otrok jo je treba obravnavati na znanstven način, da se izloči sedanja trošnja. Tega pa ni mogoče storiti z nobeno drugo metodo kot z nacionaliziranjem rokov.

Resnično je, da ni nacionalizacija sama po sebi magična formula.

Vaš komitej ali kako drugo vladno zastopstvo, ki razmišlja o vprašanju, mora vzeti vpoštov: 1. pridobitev rovov za nepretirano ceno in hitro amortizacijo njih nakupne cene;

2. pravice delavcev do kolektivneg barantanja potom njih lastne unije in 3. nepolitično, demokratično funkcionirajo vladu industrije od strani javne korporacije, predstavljanjoča tako proizvajalce kot konsumente.

PAPEŽ IN PREDSEDNIŠKE VOLITVE

Papež se ne briga za ameriško predsedniško kampanjo, ker bi se itak nič ne izpremenilo, če bi postal predsednik katolik. — Tako je izjavil kardinal Mundelein. — Govoril je o Mehiki.

RIM, Italija, 19. marca. — Kampanja governerja Smitha za predsedništvo Združenih držav ne zanimala Vatikana, — je rekel kardinal Mundelein iz Chicaga včeraj včeraj v prvem interviewu, katerega je dovolil ameriškim časnikarskim poročevalcem izza svojega prihoda semkaj.

RAZPOLOŽENJE PROTIZDR. DRŽ.

Lozano, splošno priljubljen mehiški govornik, je imenoval pan-amerikanizem diktatorstvo, katero izvajajo Združene države.

MEXICO CITY, Mehika, 19. marca. — Pan-amerikanstvo je enostavno le instrument za ameriški imperializem, — je povedal Jose Maria Lozano, vodilni govornik Mehike, velikemu poslušalcu, ki je prisostvoval včeraj prvemu v celi seriji predavanj, katera namerava imeti glede politike Združenih držav.

Bil je ta včeraj strastnega govornika v prav tako strastnega obravnavanja od strani občinstva.

Lozano je pripisoval dejstvo, da se niso mogli v Havani sporazumi latinski Amerikanci stališču delegacije Združenih držav, in glede tega je na sardoničen način čestital Charles Evans Hughesu, načelniku delegacije iz Združenih držav.

Governik je vzbudil svoje poslušalce k deliriju navdušenja potom svojih napadov na vlado v Washingtonu, od predsednika Monroe naprej. Monroe doktrina, je značila nedeljska avdijenja pri papežu, katero se smatra v cerkevne suverenosti drugih narodov na zapadni polobli.

— Ped panamerikanizmom, — je rekel, — razumem jaz le nebitno silo, katero izvajajo Združene države na tem kontinentu in ki je razvidna iz izolacije, v katero so spravile Združene države latinški Ameriki, da jo uklonijo pod svojo lastno voljo.

Panamerikanizem je diktatorstvo in potom njega so Združene države suvereni, ki naklada svojo ustavo in svoje postave. Iz panamerikanizma je privrela kri Haitija, Santo Dominga, Nicaragua in celo Mehike.

Čehi iščijo ruske dokumente.

PRAGA, Čehoslovaška, 19. marca. — Češko policije je prijela dozdevnega sovjetskega komisarja Kostolenskega na avstrijski mejni postaji Lundenburg v trenutku, ko je hotel zapustiti deželo. Policia trdi, da prenaša kompromitajoče dokumente.

Nemške državnozborske volitve.

BERLIN, Nemčija, 19. marca. — Že sedaj, pred razpustom državnega zbora, se vrše pri vseh strankah priprave za vojno kampanjo. Razpust zborov se bo zvrnil šele po rečitvi takozvanega "nasilnega programa". Za nove volitve je bil provizorično določen prvi teden v maju.

ECKENER O ZRAČNIH LADJAH

Dr. Eckener je rekel, da so vodljive zračne ladje varne, cenene in bolj dobičkanosne, čim večje so. — Zavzel se je za nižje jarbole, ki stanejo po \$5000. — V dveh letih bi se križarka izplačala.

LIPSKO, Nemčija, 19. marca. — Dr. Hugo Eckener je poveličeval vodljivo zračno ladjo kot varno, trgovski ne predrago in zmožno iti skozi viharje — v nemškem negotoru, katerega je imel tukaj pred Lipsko aeronaftično družbo včeraj zvečer. Poslušalstvo je vključevalo konzule Združenih držav, Spanske in Argentine.

V DOBRI VOLJI STRELJAL NA SVOJO ŽENO

Mož je izjavil, da je streljal na svojo ženo, ker je bil "dobre volje." — Iti na električni stol nič posebnega, — je rekel.

No, bil sem ravno dobro razpoložen. — Tako se je glasilo edino pojasnilo, katero je podal 23 denksimi poleti odpalalo stroške operah.

Dostavil je, da bi stal s tako opremo vsak polet Zeppelina med medju Španijo in Argentino nekako \$5000, vključno le \$750 za pristanje in startanje.

Rekel je, da bi se z rednimi te-

streljal na svojo 18-letno ženo, s

katero se je poročil, ko je bila sta-

ra komaj štirinajst let. Prepir se

je vnel baje radi otroka, ki je

star sedaj eno leto.

Kardinal je rekel, da so ho-

rizontalni viharji brez moči proti

vodljivemu zrakoplovu in da se ne-

varni le vertikalni zračni sunki.

Izjavil je, da je mogoče te verti-

baron Suriani, da je zaljubljen v

ženo eno leto ločeno od svoje žene, se požene zračno ladjo skozi nje bi se moral počuti od njega.

Dostavlil je, da bo do plemstva za edino sveto ali še

so in drugi očividni pozne iz-dovoljevalo vzdržanje štatističnega boljše, če je bil še mlad, oženil se

javili je stopil Collins'k svoji ženi ravnotežja in da bo odgovoril na

ter jo pozval, naj pokaže otroka, vprašanje, kako ravnati z vodljivi-

Ko pa mu ni žena posvečala nik- mi zračnimi ladji v vertikalnih

pozornosti, je potegnil pistolo zračnih tokih.

Dr. Eckener je razkril, da bodo naslov v Italiji, — je rekel v odgo-

ter govorila z gosti. Kuhan John se poskusnil poleti Zeppelina vojno je človek vedno lahko pro-

Lolas je slonel za counterjem. Kot LZ-127. Napovedoval je, da bo do plemstva za edino sveto ali še

so in drugi očividni pozne iz-dovoljevalo vzdržanje štatističnega boljše, če je bil še mlad, oženil se

javili je stopil Collins'k svoji ženi ravnotežja in da bo odgovoril na

ter jo pozval, naj pokaže otroka, vprašanje, kako ravnati z vodljivi-

nego žena kot natakarica.

Dr. Eckener je razkril, da bodo naslov v Italiji, — je rekel v odgo-

ter govorila z gosti. Kuhan John se poskusnil poleti Zeppelina vojno je človek vedno lahko pro-

Lolas je slonel za counterjem. Kot LZ-127. Napovedoval je, da bo do plemstva za edino sveto ali še

so in drugi očividni pozne iz-dovoljevalo vzdržanje štatističnega boljše, če je bil še mlad, oženil se

javili je stopil Collins'k svoji ženi ravnotežja in da bo odgovoril na

ter jo pozval, naj pokaže otroka, vprašanje, kako ravnati z vodljivi-

nego žena kot natakarica.

Dr. Eckener je tudi prorokoval,

zadela mlado žensko v desna plju-

da bo lahko napravila vodljiva

ča, druga pa v bok. Prevedli so jo zračna ladja, kakor hitro bodo

težko ranjeno v Beekman St. bol-

ustanovljene postaje s tanki, poto-

vanje 18,000 milj krog sveta v dve-

sto osemdesetih urah letalnega

časa.

Pojasnil je, da je bil načrt, da

se stavi LZ-127 v redno službo

med Španijo in Argentino prelo-

žen na poznejši čas.

Počasnil je, da je bil načrt, da

se stavi LZ-127 v redno službo

med Španijo in Argentino prelo-

žen na poznejši čas.

Jaz sem imel seveda tudi po-

ročno ponudbe, — je rekel baron

Suriani, — a te so prišle večinoma

od starih žensk.

Baron je star le sedem in dvajset

let ter čeden po evropskem okusu.

— V preteklem letu, — je na-

daljeval, — se je hotela poročiti z

menoj neka vdova, ki ima več mil-

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, president Louis Benedik, treasurer
Place of business of the corporation and addresses of above officers
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.
"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.
Za celo leto velja list za Ameriko Za New York sa celo leto \$7.00
in Kanado \$6.00 Za pol leta \$3.50
Za pol leta \$3.00 Za inozemstvo za celo leto \$7.00
Za četrt leta \$1.50 Za pol leta \$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemski nedelj in praznik.

Dopis brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitrejš najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

NOV NACRT

Gleda predloga John H. Jonesa je objavil newyverski "World" dolg članek, iz katerega posniemamo sledeče odstavke:

Senatnemu meddržavnemu trgovinskemu odboru je predložil operator John H. Jones nov načrt za reorganizacijo premogovne industrije. Iz podatkov, ki smo jih dobili, je treba temu načrtu posvetiti vso pažnjo. Jones predlaga ustanovljenje zvezne premogovne komisije, ki bi izvajala isto kontrolo nad premogovno industrijo kot jo izvaja meddržavna trgovinska komisija nad železniško industrijo. Nadalje je treba združiti brezstevilne neodvisne kompanije v par velikih korporacij. Naše stališče napram trustom je jasno, toda načrt se nam zdi sprejemljiv. Skoro vse zaprake v tej industriji imajo svoj izvor v dejstvu, da je preveč majn in preveč majnarjev. Deže la ne more pokuriti polovice premoga kot bi ga lahko producirale vse majne. Operatorji so vsledtega prisiljeni pozvati svoje ljudi, naj delajo za manjši denar. Če tega morejo, morajo biti brez dela. To je temeljni vzrok kromičnih strajkov, lakote, zmrzovanja in krvoperlitja. Zadrega ni moralna, pač pa ekonomika. Dokler ne pride industrija na zdravo ekonomsko podlogo, ni mogoče ničesar ukreniti.

PAR MALOZNANIH DEJSTEV

Spomin na svetovno vojno je že precej obledel, zato nič ne škoduje, več včasi priobčimo par besed, ki se tičejo tiste žalostne dobe.

Jako so zanimivi razni statistični podatki, posebno taki, ki niso znani splošni javnosti.

Tako je naprimer dognano in dokazano naslednje:

— Ameriška vlada je tekom svetovne vojne potrošila za izstrelke biljon dolarjev.

Ameriški vojaki, ki so se borili v Franciji, so imeli pa samo 17.000 izstrelkov napravljenih v Ameriki — komaj za deset minut trajajoče streljanje.

Ameriška vlada je potrošila 478 milijonov dolarjev za topove. Na fronti so pa razpelagali samo z dvainsedemdesetimi topovi, ki so bili napravljeni v Ameriki.

Vlada je potrošila 160 milijonov dolarjev za gradnjo smodnišnic. Nobena teh smodnišnic ni producirala niti enega samega funta smodnika, ki je bil uporabljen v svetovni vojni.

Vlada je potrošila 150 milijonov dolarjev za nova pristanišča v Charlestenu, Norfolku in drugod, toda iz teh pristanišč ni tekmo vojne odpula niti ena ladja.

Amerika je potrošila za plinske bombe 117 milijonov dolarjev, toda ameriški vojaki niso tekmo svojega bivanja v Franciji izstrelili niti ene plinske bombe, ki je bila napravljena v Združenih državah.

Ameriška vlada je potrošila 100 milijonov dolarjev za tanke, toda prvi ameriški tank je dospel v Francijo še potem, ko je bilo sklenjeno premirje.

Vlada je potrošila za smodnišnico v Nitro, W. Va. 70 milijonov dolarjev. Prodala jo je za osem milijonov.

Vlada je potrošila 20 milijonov dolarjev za gradbo nitratnih tovarn, ki niso producirale niti enega funta nitratov za vojno uporabo.

Od leta 1917 do leta 1920 je potrošila vlada 36 bilijonov 818 milijonov dolarjev — toliko kot v osemindvajsetih prejšnjih letih.

24 bilijonov od te svote je bilo izposojenih.

Od denarja, ki ga je posodila raznim evropskim državam — in to so bilioni in bilioni — je skolektala le malenkosten odstotek, dočim je moral ameriški narod že prva tri leta po vstopu Amerike v vojno plačati na račun vojne 13 bilijonov 99 milijonov dolarjev davka.

Dopisi.

Pittsburgh, Pa.

ako res tako zvesto citajo glasilo S. S. P. Z., jaz mislim, da se ga tu di od 7. marca citali, ko je bil na tri popravek.

Dopisnik Bogataju — pa toliko povem, da sem izvedel, da so tebi čas dneva po 50 centov na uro, prinesli dopis da ga ti podpisas in potem pa od kosa. Zaslužijo nekaj postoji za priobčitev v list "Glas teri do 45 dollarjev na teden."

S pozdrivom

Jos. Gradišnik

Naročnika.

White Valley, Pa.

Pa naj kdo reče, da naša naselbina ne napreduje. Oja, pa še kako. To se je zadnja dve meseci pojavilo, ker je bilo več dopisov v dveh mesecih, kakor prej v edem letu.

Seveda, nekateri pravijo, da nimajo navade oglašati se v časopisih. Če pa namešča prilika, se o glase.

Ker je nekateri rejake prejšnji moj dopis zboldel v oči, so se nekateri zavzeli in se oglašili v listu, da se, da ni J. Previč pravilno poročal. Pri vsem, kar sem v prejšnjem dopisu poročal, tudi ostane. Samo tam je bilo izpuščeno, da je denar imel John Sprohar, predsednik državnega društva s št. 142 S. S. P. Z. do redne mesečne seje.

Dopisnik pravi, da ni njegova krivida, če ni bila sveta \$100.00 oddana na S. S. P. Z. Ali je mogoče kdo rekel, da je tvoja krivida Jaz vem, da ne. Kar se pa tise drugih dveh društva, jih pa jaz še imenoval nisem. V resnici se je tudi govorilo po naselbini, da sem jaz denar držal v domu. Dopisnik pravi, da on ni vedel, če so poslali na SSPZ, ali ne. Ali ti je mogoče kdo rekel, da veš Jaz vem, da ne. Gosp. Bogataj pravi, da je bil denar na ponudbo. Zekaj pa ga niso vzel? Ako bi bili toliko dali kot je prisluščil, bi ga bil tudi blagajnik S. S. P. Z. sprejet, tako ga pa ni, ker se je držal zapisnika in sklepa društvene seje S. S. P. Z., št. 142.

Kar se nje društva, pa še lahko trdili, da je dosedaj povoljno napredoval. On omenja, naj jih jaz kar v javnosti imenujem kateri so diktatorji. Tukaj se vidi, da on ni sam pisal dopisa, ampak da so bili tudi drugi zraven.

Pravi, da ravno, ko končuje dopis, da mu je prišlo glasilo S. S. P. Z. v roke. V njemu čita, da smo uspravili na vsako društvo \$1.00 in da Previč ne poroča resnice.

Kar se tiče trditve, da je društvo poslalo samo \$1.00, je bila pa v resnici moja pomota. Ampak,

Pokopavanje mrtvecev.

LOS ANGELES, Cal., 19. marca. Po Francisquito kanjonu in Santa Paula dolini so se pričeli včeraj pogrebi žrtev katastrofe, ki se je zavrsila, ko se je porušil nasip. V en sam grob so pokopali trupla Henry Ruiz, njegove žene, štirih va pred večerom, toda zdi se, da otrok ter enega vnuka Ruizova da labido že vnaprej preokopan, družina je stanovala na renči pod drugo miljo pod St. Francis nasipom dne 29. aprila v Wakemanu, sijajno uspeha. Pevec se nje določil prireditve in postavil spomenik v Postojni, toda obisk prireditve je imenjen za spomenik, ki naj se postavi Villharjevu na Notranjskem. Leta 1906 so mit poslavili spomenik v Postojni, toda huda kultura ga je vrgla v neki kot razkritega in onečiščenega. Ko so mi leta 1906 postavljali spomenik, je dospel iz Trsta poseben

PISMO IZ DOMOVINE.

Zdinja Var, 3. marca 1928, Cenjena

Sakser State Bank!

Naznjam Vam, da sem sprejet Vaš kartot, na kateri ste mi naznauili obresti \$32.00 od svote \$4800, od oktobra meseca leta 1927.

Najlepše se Vam zahvaljujem, ker vidim, da je res pošteno Vaše podjetje in v korist nam potnikom.

Torej se Vam še enkrat zahvaljujem in pri priložnosti bom kaj več pisal.

S spoštovanjem

M. Blažič.

ZAHVALA STRANKE,

za katero smo vnovčili hranično knjižico v starem kraju:

Iskrena zahvala za izpolnitve moje želje. Zatoraj Vas toplo pripombam vsakemu, kateri ima kaj v starem kraju. Gotovo bo zadovoljen s tvrdko Sakser State Bank.

Terezi Tavčer,

R. F. D. 2, Box 51 A, Kane, Pa.

ko bi po želenih rednjih in po premogovorih, pa si nikjer nisem mogel dobiti priznanje. Zdaj delam že preko dve leti pri Terra Cotta Co., in sem prav zadovoljen. Dela se precej stalno, le o Božiču je za par tednov malo manj dela, kar je po mesecu juniju in juliju toliko zognjivega dela. Prazna je za čas dneva po 50 centov na uro, prinesli dopisi ter podpisani v listu "Glas teri do 45 dollarjev na teden."

S pozdrivom

The Edison Ensemble

JOSEF BONIME, Director

Sedma vodilno gledališča za udobjest matičnih odprtih v javnosti na 121 W. 42nd Street.

The New York Edison Company

Vam na razpolago.

8:00 do 9:00

Nocoj na WRNY

22 Metres 22 Kilocycles

Rojak je kupil uro. Precej lepo, požlačeno uro za petnajst dolarjev. Kupil jo je od nekega krošnjarja. Predno je dal v žep, je šla, ko je pa poznej pogledal na uru, je bila.

Stresel je rekel. In ura je zopet šla, toda samo tri minute. Vzel je ročnik in jo odprl. Pihnil je vanje. Šla je dve minute in obstala.

Kupil je finega mašinskega olja. Ura je šla polegredo minuto.

Rejak je zaklek ter prodal uro svojemu prijatelju za pet dolarjev.

Naslednjega dne ga je srečal, se mu zlobno namaznil in vprašal:

— No, kako je pa z uro?

— O, je alright. Sem prav zadovoljen z njom. Sprva sem že mislil, da si me našal, ker mi hujla ura. Potem si ju navel in sedaj gre. Ni predraga za pet dolarjev.

Peter Zgaga

Rejak je kupil uro. Precej lepo, požlačeno uro za petnajst dolarjev. Kupil jo je od nekega krošnjarja. Predno je dal v žep, je šla, ko je pa poznej pogledal na uru, je bila.

Stresel je rekel. In ura je zopet šla, toda samo tri minute. Vzel je ročnik in jo odprl. Pihnil je vanje. Šla je dve minute in obstala.

Kupil je finega mašinskega olja. Ura je šla polegredo minuto.

Rejak je zaklek ter prodal uro svojemu prijatelju za pet dolarjev.

Naslednjega dne ga je srečal, se mu zlobno namaznil in vprašal:

— No, kako je pa z uro?

— O, je alright. Sem prav zadovoljen z njom. Sprva sem že mislil, da si me našal, ker mi hujla ura. Potem si ju navel in sedaj gre. Ni predraga za pet dolarjev.

*

Na ples se pletejo vsakovrstni bogovori. Da je več neumnih kot na pametnih, mi ni skoro treba omemljati.

Pa tudi kakša značilna beseda pada semčica.

Mlad fant je plesal z mladim dekletonom. Bila je zapestljivo lepa, točno nevtralno blešča.

Zakaj ste nočej takoj blešči, gospodčina? — Je je vprašal fant.

— Ker mi niste še nje takega povedali, da bi mogla zaveti.

Možak je imel hudo ženo. Bila je poldrugi čevalj vredna.

Načrtni ženin je vsečen in nevtralno blešča.

Nekaj večer sta sečela pri mizi. Ona je čitala časopis, on je pa stare cape likal.

Nekajkrat jo pa polje rdečica.

Možiček je strahujoča čakal, kaj bo.

— Ah, to je pa že od sile, — je rekel v jetniščici.

Montreal McDonald in v kateri prisega "pri Bogu v nebesih", da je njegova žena popolnoma nežalna pri umoru taksi-šofera A. Bouchardu. — Ona ni imela nobenega operka pri umoru, — se glasi v zapriseli izjavi ter mi ut na noben način pomagala. Priznanje v Deverju je neresnično.

Ta zadnja pripembra se je tikala dozdevnega priznanja, v katerem je priznala Mrs. McDonald, da je oddala smrtonosne strelce na Bondušu. Truplo šofera so našli v preteklem poletju na cesti v bližini neje, potem ko sta najela McDonaldova in neki tretji nepoznani meski Bouchard, da se odpetijo z njim preko neje. Tretjega moža niso našli.

Načrtni ženin je zaveti.

Najmočnejša romunska stranka

KRATKA DNEVNA ZGODBA

ERLAND NORDENSKIOLD:

SPREMENBA

Rufino je bil v San Luisu. Šel pernici, ki vabi mlade može in jih nato vrže v prepad. Tuintam sliši, kako se nekdo tiko za njim plazi, in misli, da vidi senec, ki pleše okrog peščenih stebrov. Iz temnih duplin sliši čudne glasove, in ko postane temna, je se daleč stran od svoje koče.

Rufino napravi pod akacijami taborišče, dokler ne vzdide luna, da bo mogel nadaljevati svojo pot. Zbere les, zakuri in prazi nekoliko mesec, dočim isčišo mule, ki jih je prizel na drevje, na sežagnih tleh z vremem, a brezuspešno travnate bilke. Rufino misli na svoj dom, na svoje nasade, na ženo in otroke. Ne spada k onim, ki radi potujejo okrog. Doma na nasadih, tu se počutno dobro. Tu ima vsega dovolj, celo grozja in fig. Njegova potja so najlepša v vsej dolini Tarije — in nihče nimu toliko vrst španskega popra kot on. Gotovo je njegova žena skuhala dosti korniznega piva, da ga z njim razveseli. Dobro pivo zna variti.

Moja žena je vendar najlepša in najvestnejša v vsej dolini, misli Rufino vesel in zadovoljen.

Po polnoči vzdide mesec, Rufino naloži svoje mule. In dalje gre proti domu. Lahko grem po kraji, poti skozi sotesko, misli Rufino. Tako svetlo je, tam pač ni nevarno. In tako prižene mule s ceste na koloč, ki vodi navzdol v sotesko. Voda je bila za časa deževja zemljivo razšagala na vse strani. Nastala je celo zmešnjava globokih brazd, robov, lakenj in majhnih peščenih mostičev. Tuintam izgleda svet kot mogočna razvalina iz časov Inkov. Edine rastline, ki uspevajo v tej pustolovski pokrajini so kakteje.

Rufina je prepričan, da najde pot, kajti hodič je že večkrat tu okrog. A zdi se mu nekoliko neprjetno in grozno, kajti dobro ve, da prehajo v soteski duhovi in skrati, in slišal je bil tudi o co-

Današnji Zmagalci

Ali ste deležni "svajega", ali vas telesni nedostatki zadržujejo? Živahnost mladosti, zdravje, moč, ušep — vse imate lahko, če je vaš sistem v redu.

GOLD MEDAL
HAARLEM OIL
CANDLES

in dosti svežega zraka bo napravilo čudež
iz vas. Vas lekarji. Tri velikosti.

4%

proti mesečnemu obrestovanju.

SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street New York, N. Y.

POSLOVANJE

bančnih zavodov je edino, v katerem se ne zahteva od strank, da denar trošijo, pač se jih pa vabi, da ga hranijo in prično sami porabijo.

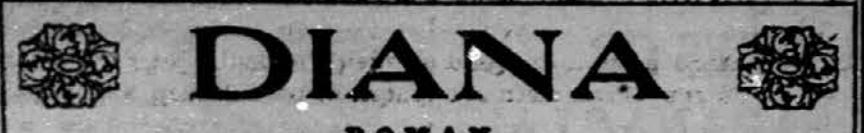
Naložite svoje prihranke pri Vaši banki po

4%

proti mesečnemu obrestovanju.

4%

proti mesečn

ROMAN.

Za Glas Naroda priredil G. P.

(Nadaljevanje)

In sedaj jo je stavljal takoj nenečno s temi besedami pred odločitev. Ona je videla prihajati to odločitev ter se je bala. Če ji je postal Lotar potom svojih pisem v notranjem bližji in bližji, je postal občutek, katerega je gojila do njega, dan za dnevi globiji in iskreniji. Mogoče ravno radi čudnih odnošajev, ki so jo spajali z njim, je postal on neke vrste idealna postava, ki kateri jo je vedno bolj in bolj vleko njen milo v nepokvarjenje sreč.

Če se je sedaj ozrla nazaj v preteklost, se ji je zdelo, da je že kot otrok gojila neko tajno magnenje do Lotarja, katerega pa se ni že zavrela. Njena plahost pred njim, gotovo ni izvirala iz občutka odpora. Že takrat je bolestno občutila, če je tuje in brezbrizno zrl preko nje. Ta bolestni občutek si je le povsem drugače razlagala. Misila je, da velja ta občutek okoliščini, da je jemal vso ljubezen njegovih starišev izključeno le zase.

Sedaj pa je vedela ter si včasih tudi priznala, da je imela včasih občutek kot da mu mora reči: — Imej me rad nekoliko in ne zavidaj mi, ve mi dajejo tvoji starišči majhen prostorček v njih sreu. Jaz sem vendar tako uboga na ljubezni ter nimam nobenega človeka, ki bi mi pripadel!

Teh besed pa ni nikdar izgovorila. Ponos in plahost sta ji zapirala usta, kadar je zrla v njegov trdi, resni obraz, ki ni nikdar izgledal tako v resnici brezkriven in vesel. O kakšni ljubezni med moškim in žensko pa ni imela takrat še nobenega pojma.

In sedaj?

Diana si je pokrila obraz z rokama ter se stresla. Ni si drznila dati odgovora na to vprašanje.

Zopet je čitala besede, ki so jo tako bolestno dirnile. Ali ni bilo pot da je hotel s tem pokazati, da mora biti raztrgana vez, ki je spajala oba? Ali ni bila že med vrstami izgovorjena želja: — Oprosti me, reši mi sebe!

Dvignila je glavo z nenadno, ponosno krenjivo. Njena fina, rdeča usta, ki so se znala smehljati tako sladko in očarljivo, so se trpko in bolestno stisnila in njene velike oči so zrle motno in kot ugasio.

Stopila je k oknu ter se ozrla ven v noč brez zvezd. Pričelo je deževati in prvi znanik spomladi, veter, je butal ob okna ter gnat kapljice dežja proti šipam.

To jo je spominjalo na ono noč, ko je ležala bolna in mrzlična tam v svoji posteli, v noči, ki je sledila njenemu poročnemu dnevu. Njenemu poročnemu dnevu!

Z vzduhom je sklenila svoji roki nad križanjem okna ter naslonila nanj svoje čelo. In ena beseda je zvenela v njenih ušesih, resno in slovesno, en stavek, katerega so izgovorila usta duhovnika onega dne nad sklenjenima rokama nje in Lotaria in ki je imel takrat po vsem drugačen pomen: — Dokler vaju ne loči zopet smrt!

Sjutri ni prišla takrat, — za gojovo pričakovana smrt. Živila je in Lotar ni bil, kot sta on in ona takrat domnevala. Kmalu zopet prost one zvezi, katero jima je vsiliла skrb za strica Hermanna.

Vsiliła?

— Da, da, — on ni mogel storiti drugače, kajti spomnila ga je na njegovo otroško ljubezen in na njegovo sinovsko dolžnost, da ni mogel storiti drugače. Sedaj pa bo prišel ter zahteval svojo prostost — in ona ga ne bo držala.

— Ou naj bo prost! — je rekla trdnio in glasuo predse in njen obraz je bil strog in okamenen.

S tem okamenelim obrazom je sedla za pisalno mizo ter napisala odgovor na njegovo pismo.

Ljubi Lotar!

To naj torej postane tudi zadnje pismo, katero pišem nate na jugo-zapad. Jaz sem se danes vrnila iz Berlina ter našla tvoje pismo.

O svojih berlinskih odnošajih ti ne morem več dosti poročati. Mi smo, kot vedno, hitelo od ene zabave k drugi ter sem konaj prišla do razmisleka. Ima skoro vsaki dan sem se sestala z dr. Aleksandrom Henziusom, česar sem se srčno veselila. On je v resnici zelo ljub človek in vedno sem se zelo rada zabavala z njim. Seveda sva dosti govorila o tebi. Zagotovo ga boš videl v Dornecku ali Buchenau, kajti on bo krog Binkošči tukaj za nekaj časa. Tudi njegov brat Hans, ki mi ne ugaaja toliko kot pa on sam. Ta je odločna osebnost, kateri je treba doprinapati gorko zanimanje. Na vsak način je znanstvo z njim za mene najboljši dobitek tega zimskega bivanja v Berlinu.

Govoriti nadalje o tem bivanju se ne izplača, ker bi te go, tovo le dolgočasilo. Bila sem, kot vedno, zelo ljubo sprejeti od strica in tete ter našla oba sveža in zdrava. Drugače pa je v Dornecku vse, pri starem. Na poti sem opazila, da drevesa že poganjajo, kar je gotovo posledica lepega vremena. Na vsak način se torej pripravlja stari gozd, da te sprejme v polnem krasu listov. Če boš sredi aprila odpotoval od tam, boš lahko sredi maja že tukaj, kolikor si morem izračunati.

Jaz ti rada vrjamem, da imaš domotodože. Tudi tvoji starešči stejejo že dneve, ko boš še proč. Tako dolgo si že isostal...

Vse drugo — pa se lahko ustmeno dogovoriva. In tudi resitev vprašanja, katerega si se dotaknil na koncu svojega pisma, bo mogoče doseči hitro kot med dobrimi prijatelji, kaj ne?

In sedaj še enkrat prisrčne pozdrave iz domovine ter na veselo svodenje!

Diana.

Globoko je vzdihnila, ko je bilo to pismo napisano. Potrebovala je dosti premaginja same sebe in pismo je izpadlo hladnejše in bolj formalno kot pa njena zadnja pisma. To je bil tudi njen namen. Za vse na svetu ni hotela, da bi slutil, da ni niti hrepnela po ločitvi med njima, temveč se je nasprotno bala kot stvari, ki ji bo povzročila bolest.

Na noben način pa ni niti slutila, kakšen utis je napravilo to pismo na Lotarja.

Ko je po tednih držal v svojih rokah to pismo Diane ter čital, je legel kot težak pritisk na njegovo dušo, čeprav si ni mogel pojasniti zakaj.

Gotovo je čital med vrstami marsikaj, kar ga je vznemirilo in sicer ga je nutilo ravno to, s čemer mu je hotela napraviti Diana veselje, — njene gorke besede o njegovem prijatelju Aleksandru Henziusu.

Že ko mu je Diana pred tedni sporocila iz Berlina pozdrave Aleksandru Henziusu, se je vzbudilo v njem nekaj, kar ga ni od takrat naprej več izpušča. Diana je pisala že v onem pismu dosti iščelo.

vega in dobrega o Aleksandru Henziusu, seveda v stremljenju, da razveseli Lotarja. Tudi ji je bil ta mladi mož v resnici zelo simpatičen, mogoče največ raditega, ker je bil prijatelj Lotarja. Tej simpatiji pa je dajala izraza tako ustrojno, da je vzbudila v Lotarju občutek, katerega bi se lahko označilo kot ljubosumnost. In ta ljubosumnost je dobila sedaj nove hrane potom tega, kar je pisala Diana v svojem zadnjem pismu o Aleksandru Henziusu. Takih besed ni še nikdar poprej pisala o kakem drugem moškem.

Lotar si je samemu sebi energično odrekal vsako upravičenost do ljubosumnosti — a vse to ni mogoče pomagalo. Skušal si je tudi logično pojasniti, da splet ne more biti ljubosumen, ker vendar ne ljubi Diane. Povsem naravnost si je izjavil, da je povsem nemogoče, da bi mogel ljubiti Diane. Gotovo, on jo je občudoval radi njenih plemenitih latnosti in veselila ga je, da mu prišla v svojih pisnih takot kot sestra nasproti. Kot žena pa ona ni še prišla zanj vpoštev. Seveda, on je napregel svojo domisljijo po oni noticij v listu ter si lapravil sliko Diane kot bi mu pač ugajala, ki pa gotovo ni odgovarjala resnici. Ker je pridobila potom njenih pisem na važnosti nje na duša, si je skušal ustvariti o njej zunanjega slike, ki bi odgovarjala njenemu notranjemu jedru. To pa je bila pač le slika sanj in nič drugega.

(Dalje prihodnjih.)

Stric in nečak pred sodiščem.

Pred kratkim se je pričel pred dunajsko poroto senzacijonalen proces. Na zatožni klopi sta sedela stric in nečak, oba obtožena roparskega umora. Zločin, ki sta ga izvršila, je eden najbestrijalnejših, kar jih bleže kriminalna kronika Dunaja v povojnem času. Gnusen je samo po svojih materijalnih in sekunalnih motivih, marveč tudi po načinu izvedbe. Na zatožni klopi sta sedela Mariborčan Herman Jaroš in njegov stric Gottfried Matz. Oba sta se zagovarjala radi obravarskega umora Ane Matzove, lastnice male slaščičarne na Dunaju. Gottfried Matz je bil njen mož. Herman Jaroš pa njen nečak. Trejti v tej družbi je bila Matzova ljubica Ana Götzova.

Obsodbo je Jaroš mirno sprejel, dočim se je Matz onesvestil.

Stopila je k oknu ter se ozrla ven v noč brez zvezd. Pričelo je deževati in prvi znanik spomladi, veter, je butal ob okna ter gnat kapljice dežja proti šipam.

To jo je spominjalo na ono noč, ko je ležala bolna in mrzlična tam v svoji posteli, v noči, ki je sledila njenemu poročnemu dnevu.

Njenemu poročnemu dnevu!

Z vzdihom je sklenila svoji roki nad križanjem okna ter naslonila nanj svoje čelo. In ena beseda je zvenela v njenih ušesih, resno in slovesno, en stavek, katerega so izgovorila usta duhovnika onega dne nad sklenjenima rokama nje in Lotaria in ki je imel takrat po vsem drugačen pomen: — Dokler vaju ne loči zopet smrt!

Sjutri ni prišla takrat, — za gojovo pričakovana smrt. Živila je in Lotar ni bil, kot sta on in ona takrat domnevala. Kmalu zopet prost one zvezi, katero jima je vsiliła skrb za strica Hermanna.

Vsiliła?

— Da, da, — on ni mogel storiti drugače, kajti spomnila ga je na njegovo otroško ljubezen in na njegovo sinovsko dolžnost, da ni mogel storiti drugače. Sedaj pa bo prišel ter zahteval svojo prostost — in ona ga ne bo držala.

— Ou naj bo prost! — je rekla trdnio in glasuo predse in njen obraz je bil strog in okamenen.

S tem okamenelim obrazom je sedla za pisalno mizo ter napisala odgovor na njegovo pismo.

Ljubi Lotar!

To naj torej postane tudi zadnje pismo, katero pišem nate na jugo-zapad. Jaz sem se danes vrnila iz Berlina ter našla tvoje pismo.

O svojih berlinskih odnošajih ti ne morem več dosti poročati. Mi smo, kot vedno, hitelo od ene zabave k drugi ter sem konaj prišla do razmisleka. Ima skoro vsaki dan sem se sestala z dr. Aleksandrom Henziusom, česar sem se srčno veselila. On je v resnici zelo ljub človek in vedno sem se zelo rada zabavala z njim. Seveda sva dosti govorila o tebi. Zagotovo ga boš videl v Dornecku ali Buchenau, kajti on bo krog Binkošči tukaj za nekaj časa. Tudi njegov brat Hans, ki mi ne ugaaja toliko kot pa on sam. Ta je odločna osebnost, kateri je treba doprinapati gorko zanimanje. Na vsak način je znanstvo z njim za mene najboljši dobitek tega zimskega bivanja v Berlinu.

Govoriti nadalje o tem bivanju se ne izplača, ker bi te go, tovo le dolgočasilo. Bila sem, kot vedno, zelo ljubo sprejeti od strica in tete ter našla oba sveža in zdrava. Drugače pa je v Dornecku vse, pri starem. Na poti sem opazila, da drevesa že poganjajo, kar je gotovo posledica lepega vremena. Na vsak način se torej pripravlja stari gozd, da te sprejme v polnem krasu listov. Če boš sredi aprila odpotoval od tam, boš lahko sredi maja že tukaj, kolikor si morem izračunati.

Jaz ti rada vrjamem, da imaš domotodože. Tudi tvoji starešči stejejo že dneve, ko boš še proč. Tako dolgo si že isostal...

Vse drugo — pa se lahko ustmeno dogovoriva. In tudi resitev vprašanja, katerega si se dotaknil na koncu svojega pisma, bo mogoče doseči hitro kot med dobrimi prijatelji, kaj ne?

In sedaj še enkrat prisrčne pozdrave iz domovine ter na veselo svodenje!

Diana.

Globoko je vzdihnila, ko je bilo to pismo napisano. Potrebovala je dosti premaginja same sebe in pismo je izpadlo hladnejše in bolj formalno kot pa njena zadnja pisma. To je bil tudi njen namen. Za vse na svetu ni hotela, da bi slutil, da ni niti hrepnela po ločitvi med njima, temveč se je nasprotno bala kot stvari, ki ji bo povzročila bolest.

Na noben način pa ni niti slutila, kakšen utis je napravilo to pismo na Lotarja.

Ko je po tednih držal v svojih rokah to pismo Diane ter čital, je legel kot težak pritisk na njegovo dušo, čeprav si ni mogel pojasniti zakaj.

Gotovo je čital med vrstami marsikaj, kar ga je vznemirilo in sicer ga je nutilo ravno to, s čemer mu je hotela napraviti Diana veselje, — njene gorke besede o njegovem prijatelju Aleksandru Henziusu.

Že ko mu je Diana pred tedni sporocila iz Berlina pozdrave Aleksandru Henziusu, se je vzbudilo v njem nekaj, kar ga ni od takrat naprej več izpušča. Diana je pisala že v onem pismu dosti iščelo.

Pozor, rojaki!

Iz naslova na listu, katerega projemata, je ravvidino, kdaj Vam je naročnina podla. Ne dačajte rojaki, da se Vas opominja, temveč obnovite naročnino ali direktno, ali pa pri enem sledenih zadnjih zastopnikov:

CALIFORNIA

Festina, A. Hochvar.

San Francisco, Jacob Laust.

COLORADO

Denver, J. Schutte.

Fuchs, Peter Cullig, John Germ.

Fr. Janesch, A. Safré.

Gallia, Louis Costello.

Walensburg, M. J. Bayuk.

INDIANA

Indianapolis, Louis Banich.

ILLINOIS

Aurora, J. Verlich.

Chicago: Joseph Blish, J. Bevček.

Mrs. F. Laurich.

Cleco, J. Fabian.

De Pue, Andrew Spillar.

Joliet, A. Anzel, Mary Bambich.

J. Zaleček, John Kren, Joseph Hrovat.

La Salle, J. Splich.

Macomb, Frank Augustin.

North Chicago, Anton Kohal.

Springfield, Matija Barborich.

Summit, J.